

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/68

KARAR NO : 1985/100

ÖZET: Sıkıyönetim komutanlığı emrine giren personelin, sıkıyönetim hizmet ve görevi ile ilgili olarak veya sıkıyönetim hizmet ve görevlerinin yapılması sırasında işledikleri suçlara ait davanın 1402 sayılı Yasa'nın 14. maddesi uyarınca Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Hüseyin Türkokuloğlu

O L A Y : Adıyaman Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığının 23.1.1984 günlü, 7130-16-84/562 sayılı yazısında, halkta bulunan ve o güne kadar teslim edilmemiş olan uzun ve kısa numlulu silâhlar ile 6136 sayılı Yasa'ya aykırı her cins mal ve maddelerin toplanmasını sağlamak amacı ile Kâhta ilçesinin pilot bölge olarak seçildiği, operasyonun nasıl yapılacağı konusunda il jandarma alay komutanlığına gerekli emrin verildiği, jandarma alay komutanlığının ise durumu yine bir emirle ilgili jandarma karakol komutanlıklarına bildirdiği, sanık jandarma karakol komutanının adığı istihbarata göre kendisinde silâh bulunduğunu öğrendiği mağduru karakola çağırarak silâhların teslimini istediği, mağdurun söz konusu silâhı teslim ettiğini söylemesine rağmen onu konuşturmak amacı ile işkenceye başvurduğu, bu hususun sağlık kurulu raporu ve tanık beyanları ile kanıtlanmış olduğu Adıyaman C. Savcılığınca ileri sürülerek, 27.7.1984 günlü, 1984/659 esas sayılı iddianamede eylemine uyan TCK.nun 243. maddesi uyarınca cezalandırılması istenerek hakkında kamu davası açılmıştır.

Adıyaman Ağır Ceza Mahkemesi; 17.12.1984 günü, 1984/143-162 sayı ile; olay tarihinde sanığın Adıyaman ili Kâhta ilçesi Narinçe bucağında jandarma karakol komutanı olduğu, Adıyaman Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığının emirleri ile yapılan silâh operasyonu sırasında sıkıyönetim görevlisi olarak görevli bulunduğu sırada atılı suç işlediği, bu nedenle hakkındaki davaya bakmanın 1402 sayılı Yasa'nın 14. maddesi uyarınca sıkıyönetim askerî mahkemesinin görevine girdiği,

Adana-İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askerî Mahkemesi; 13.3.1985 günü, 1985/22-56 sayı ile; sanığa atılı suçun, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olarak işlendiğini gösteren dosyada herhangi bir delilin bulunmadığı, yapılan operasyonun 6136 sayılı Yasa'ya muhalefet suçunu işleyenlerin ortaya çıkarılması konusunda olduğu, bunun da jandarmanın normal adli görevi ile ilgili bulunduğu, Askerî Yargıtay 3. Dairesinin dosya içerisinde bulunan 16.7.1982 günlü, 1982/416-943 sayılı ilâmında da belirtildiği gibi suçun 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesindeki suçlardan da olmadığı,

Gerekçeleri ile görevsizlik kararı vermişlerdir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş, dosya Adana C. Savcılığının 29.4.1985 günlü, 1985/37-22 sayılı müzekkeresi ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir, A. Mazhar Akman, Necati Karakış, A. Vahap Özasan ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 20.5.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Sezai Aydınalp'in Askerî Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Atılı suç, tüm yurdu kapsamına alarak 12.9.1980 günü ilân edilen sıkıyönetimden sonra, 1.3.1984 günü Adıyaman'da işlenmiştir.

Olay, Adıyaman Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığının 12 Eylül sonrası halktan teslim edilmemiş olan silâhları toplamak ve teslimini sağlamak amacı ile bir seri operasyon yapılmasını isteyerek Kâhta'yı pilot bölge olarak seçmesi, bu konuda il jandarma alay komutanlığına gerekli emri vermesi, alay komutanlığının 23.1.1984 günlü, 1984/562 sayılı emri üzerine, sanık karakol komutanının adı geçen bir istihbarata göre kendisinde silâh bulunduğunu öğrendiği mağduru karakola çağırarak konuşturmak amacı ile işkence yapması iddiasından ibarettir.

1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın 2. maddesinde "sıkıyönetim altına alınan yerlerde genel güvenlik ve asayişe ilişkin zabıta kuvvetlerine ait görev ve yetkiler sıkıyönetim komutanlığına geçer. Zabıta kuvvetleri bütün teşkilatı ile sıkıyönetim komutanının emrine girer.

Sıkıyönetim bölgesindeki zabıta kuvvetleri; sıkıyönetim hizmetlerinin yapılmasından dolayı sıkıyönetim komutanlığına, bu hizmetler dışında kalan hizmetlerin yürütülmesinden dolayı da adli ve idari makamlara karşı sorumludur

Sıkıyönetim komutanlığı, bu kanunla kendisine verilen görev ve yetkileri o yerin zabıta kuvvetleri ve tefrik edilcek askerî birliklerle yürütür....."denildikten sonra, aynı yasanın görev ve yetki başlığını taşıyan 3. maddesinde; sıkıyönetim komutanının sıkıyönetim bölgesinde genel güvenlik, asayiş ve kamu düzenini korumak ve sağlamak ile görevli olduğu görülmekte (e) fıkrasında ise "hertürlü silâhlar cephaneler, bombalar, tahrip maddeleri, patlayıcı maddeler, radyoaktif maddeler veya gazların yabut benzeri maddelerin bulundurulmasına veya yapılmasına yarayan eşya, alet ve malzemelerin

tebbiti için emirler vermek, arayıp toplamak" gibi tedbirler almaya yetkili bulunduğu belirtilmektedir.

İncelenen dosya içeriğine göre sanığın atılı suçu işlediği sırada sıkıyönetim görevlisi bulunduğu, dosyada yer alan Adıyaman Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığının 23.1.1984 günlü, istihbarat 7130-164-84/562 sayılı yazısı ile İl jandarma alay komutanlığına ait 23.1.1984 günlü, 7130-79-84/80 sayılı yazıdan silâhların toplanmasına ilişkin operasyonların güncel bir zabıta olayı olmayıp, sıkıyönetim faaliyeti olduğu anlaşılmaktadır. Böyle olunca, görevli yargı yerini belirlemede 1402 sayılı Yasa'nın "sıkıyönetim personelinin suçlarında görev" başlığını taşıyan 14. maddesinin gözönünde tutulması gerekir. Yasa koyucu sıkıyönetim hizmetlerinin kendine özgü özelliği nedeni ile sıkıyönetim personelinin, yani sıkıyönetim emrindeki asker kişi veya sıkıyönetim emrine giren zabıta kuvvetlerinin bu hizmet ve görevleri ile ilgili olarak veya bu hizmet ve görevlerin yapılması sırasında işledikleri suçlar bakımından ayrı bir görev hükmü getirmiştir. Bu konuyu düzenleyen 14. madde de aynen "sıkıyönetim komutanlığı emrine giren personelin sıkıyönetim hizmet ve görevleri ile ilgili olarak veya sıkıyönetim hizmet ve görevlerinin yapılması sırasında işledikleri suçlara ait davalara bakmak görevi, sıkıyönetim askeri mahkemelerine aittir." denilmek suretiyle anılan kişilerin anlatılan biçimde işlenen suçlarından dolayı yalnızca sıkıyönetim askeri mahkemelerinde yargılanması öngörülmüştür.

Bu durumda, sıkıyönetim emrinde olan sanığın, sıkıyönetim hizmet ve görevinin yapılması ile ilgili olarak işlediği suça ait davanın 1402 sayılı Yasa'nın 14. maddesi uyarınca askerî yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle, Adana-İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askerî Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

...../.....

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğİ-
ne, bu nedenle Adana-İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askerî Mahkemesi'nin
13.3.1985 günlü, 1985/22-56 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 20.5.1985 günün-
de kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

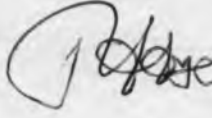
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

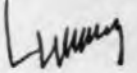
Üye

Mebrure Gözdemir

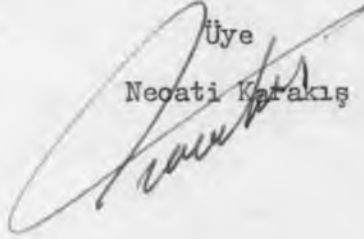
Üye

A. Mazhar Akman

Üye

Neçati Karakış

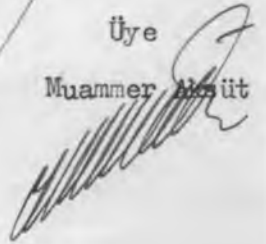
Üye

A. Vahap Özaslan

Üye

Muammer Kesit

13.6.85

i/ç